DUBBA · OYSS HAZIRLIK
10. Sınıf Felsefe Dersi 1. Dönem 2. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 2
Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Adı Soyadı: .....
Sınıf / No: .....
Puan: .....

Telefonda aç: süreli çöz, paylaş

10. Sınıf Felsefe · 1. Dönem 2. Ortak Yazılı (Senaryo 2)

1. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Naz'ın Şehir Defteri

Naz, bu dönem felsefe dersinde edindiği düşünme alışkanlıklarının şehirdeki gündelik hayatına nasıl yansıdığını defterine not etmiştir:

- **(I)** Okula bisikletle mi tramvayla mı gideceğine karar verirken yol süresini, ücreti, güvenliği ve hava koşullarını tek tek tartmış, en güçlü gerekçelere dayanan seçeneği seçmiştir. Mahallesine yeni bir bisiklet yolu açılırsa bu kararı yeniden gözden geçireceğini de not etmiştir.
- **(II)** Bir televizyon programında tanınmış bir otomobil yorumcusu "Bisiklet yolu açılan caddelerde esnaf batar." deyince evdeki herkes bu sözü hemen benimsemiştir. Naz ise yargıyı söyleyenin ününe göre değil gerekçelerine göre tartmış, gerekçeleri yetersiz bulunca yorumcuya katılmamaya kendisi karar vermiştir.
- **(III)** Naz'ın da üyesi olduğu gençlik meclisi, şehrin uç mahallelerinde oturanların merkeze ulaşmak için hem daha uzun yol gittiğini hem de aktarmalar yüzünden daha çok ücret ödediğini tartışmıştır. Meclis, "Ulaşım imkânları herkes için hakkaniyetli midir?" sorusundan yola çıkarak aktarma ücretinin kaldırılmasını belediyeye önermiştir.
- **(IV)** Naz ve arkadaşları her ayın ilk cumartesi günü bir tramvay durağında yolculara "Şehir kimindir?" sorusunu yöneltip açık bir sohbet başlatmıştır. Durakta bekleyen farklı yaşlardan yolcular görüşlerini gerekçeleriyle anlatmış, kendilerine karşı çıkanları sabırla dinlemiştir. Birkaç ay içinde o semtte şehrin sorunlarını komşularla birlikte tartışmak bir alışkanlık hâline gelmiştir.

Her durumda felsefenin bireysel işlevinin mi toplumsal işlevinin mi öne çıktığını aşağıdaki tabloya yazınız. Felsefenin o durumda sağladığı katkıyı adlandırarak durumdaki bir ayrıntıyla gerekçelendiriniz.

Durum	İşlev Türü (4x1 Puan)	Sağlanan Katkı ve Gerekçesi (4x3 Puan)
(I)		
(II)		
(III)		
(IV)		

2. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Pervane

Yurt dışında büyüyen Melis, bu yıl okulun voleybol takımına katılmıştır.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

- **(I)** Bir maçta Melis, iki hücum oyuncusunun file önünde çapraz koşarak yer değiştirdiği ve rakip bloğu şaşırttığı yeni bir düzen tasarlamıştır. Düzeni önce kendi zihninde kurmuş, ardından arkadaşlarına göstermiştir. Takımda bu hareketin bir adı olmadığından oyuncular, yer değiştirirken çizilen dönen yola benzeterek ona "pervane" demeye başlamıştır.
- **(II)** "Pervane" sözcüğü takımın ortak diline yerleştikten sonra oyuncular bu düzeni maç içinde tek sözcükle çağırabilmiştir. Mola aralarında düzenin zayıf yanlarını konuşmuş, kısa sürede ondan iki yeni çeşitleme geliştirmiştir.
- **(III)** Bir hafta sonra Melis, voleybolla hiç ilgilenmeyen komşusuna maçı anlatırken "İkinci sette iki kez pervane yaptık." demiş; komşusu ise ne demek istediğini hiç anlamamıştır.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

2.1. Düşünme ile dil arasındaki ilişkinin aşağıdaki iki yönünü gösteren durumu metinden bulunuz. Bulduğunuz durumun bu yönü nasıl gösterdiğini açıklayınız.

İlişkinin Yönü	Bu Yönü Gösteren Durum (2x2 Puan)	Açıklama (2x2 Puan)
Düşünme, dili etkiler.		
Dil, düşünmeyi etkiler.		

2.2. (III) numaralı durumda Melis ile komşusu arasında iletişimin neden kurulamadığını dilin özelliklerinden biriyle ilişkilendirerek açıklayınız. (4 puan)

3. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Maç Sonu Hattı

Yerel bir radyonun spor programında, şehrin basketbol takımının maçından sonra dinleyiciler telefonla yayına bağlanmıştır. Dört dinleyicinin sözleri şöyledir:

- **1. Dinleyici:** "Gelecek hafta finali kesinlikle biz kazanacağız. Neden diye sormayın; bunun hiçbir nedeni yok ama öyle olacak."
- **2. Dinleyici:** "Bora'nın son saniyedeki teması faul değildi. Ama açık konuşayım, aynı temas aynı anda düpedüz bir fauldü. Bence bu iki söz de doğru."
- **3. Dinleyici:** "Son atış için kimi 'sayı geçerli', kimi 'sayı geçersiz' diyor. Bence ikisi de değil; o sayı ne geçerliydi ne de geçersizdi, ikisinin ortasında başka bir şeydi."
- **4. Dinleyici:** "Bora takımın en ağır oyuncusu, tartıda 98 kilo geliyor. Ağır insanlarla da şakalaşılmaz, onlara hep ciddiyetle yaklaşılır. Demek ki soyunma odasında Bora'yla kimse şaka yapmamalı."

Her dinleyicinin sözünde akıl ilkelerinden hangisine aykırı bir düşünme bulunduğunu aşağıdaki tabloya yazınız. Belirlediğiniz ilkenin gerekçesini dinleyicinin sözüyle ilişkilendirerek yazınız.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Dinleyici	Aykırı Düşünülen Akıl İlkesi (4x2 Puan)	Gerekçe (4x2 Puan)
1. Dinleyici		
2. Dinleyici		
3. Dinleyici		
4. Dinleyici		

4. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Parkura Bir Su Sebili

Mahalledeki koşu kulübünün aylık toplantısında söz alan Tuna şu öneriyi sunmuştur:

> *"Kulübümüz haftada dört akşam, ikişer saat sahil yolundaki parkurda koşuyor. Koşu saatlerinde parkurun üzerinde ya da yakınında içme suyu alınabilecek hiçbir yer açık değil. Koşu boyunca terleyerek kaybettiği suyu yerine koyamayan bir koşucunun yorgunluğu artar ve kas krampı yaşama ihtimali yükselir. Kısacası parkurun başlangıcına bir su sebili konulmalıdır."*

Ardından söz alan Kaya öneriye şöyle karşı çıkmıştır:

> *"Parkura yeni kauçuk zemin geçen ay döşendi ve kramp şikâyetleri de tam o aydan beri arttı. Demek ki kramplara susuzluk değil, yeni zemin yol açıyor. Su sebiline hiç gerek yok."*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. Tuna'nın argümanını mantıksal yapıya dönüştürünüz. Öncülleri ve sonucu sembolleriyle birlikte aşağıdaki tabloya yazınız.

Sembol	Önerme (4x2 Puan)
P1	
P2	
P3	
C	

4.2. Kaya'nın karşı çıkışında yer alan safsatanın türünü yazınız. Bu akıl yürütmenin neden hatalı olduğunu Kaya'nın sözüyle ilişkilendirerek açıklayınız. (4 puan)

5. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Eski Bir Yüzücünün Defteri

Aras, yıllarca yarışmalara katılmış bir yüzücüdür. Sakatlığının ardından genç sporcuları çalıştırmaya başlamış ve defterine şunları yazmıştır:

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

> *"**(1) Havuzun suyu, kulvar ipleri, tribündeki alkışlar, bir gün kırmak istediğim rekorun hayali… Kimine dokunabiliyorum kimine dokunamıyorum; ama elle tutulur olsun olmasın, bunların hepsi bir biçimde var. (2) Suyun ılıklığı, mavisi, dalgalanışı ise hep bir şeyin nitelikleri; kendi başlarına ortada duramazlar. Bütün bu niteliklerin dayandığı, kendisi ise hiçbir şeye dayanmadan var olan temel bir şey olmalı.** Öğrencilerime sık sık 'kusursuz kulaç'tan söz ederim. **(3) O kulacı ne ben ne de öğrencilerim gözümüzle gördük, hiçbir yüzücü onu tam olarak atamadı; ama yalnızca düşünerek kavradığımız bu kulaç bence asıl gerçek olandır ve havuzda atılan her kulacı ona ne kadar yaklaştığına göre değerlendiririz. (4) Sakatlandığımda kimse bana bundan sonra ne olacağımı söylemedi. Antrenörlüğü kendim seçtim; her gün bu seçimin arkasında durarak kendimi gerçekleştiriyor, kim olduğumu kendi elimle ortaya koyuyorum."*

Defterin numaralı bölümlerinde varlık felsefesinin dört farklı kavramı anlatılmaktadır. Her bölümün karşıladığı kavramı ve bu kavramı bölümde gösteren ayrıntıyı aşağıdaki tabloya yazınız.

Bölüm	Kavram (4x2 Puan)	Kavramı Gösteren Ayrıntı ve Gerekçe (4x2 Puan)
(1)		
(2)		
(3)		
(4)		

6. Aşağıdaki diyaloğu okuyunuz.

Sabah Vapurunda

Okula her sabah aynı vapurla giden Efe, Deniz ve Sarp, güvertede şu konuşmayı yapmıştır:

> ***Efe:*** *Gözlerimi kapatsam da iskele, martılar ve karşı kıyıdaki binalar yerinde durmaya devam ediyor. Onlar ben düşündüğüm ya da baktığım için var değiller; gerçekten var oldukları için onları görüyorum. Bence her şeyden önce şunu kabul etmeliyiz: Varlık gerçekten vardır. Bunu kabul etmeden başka hiçbir soruya geçemeyiz.*
>
> ***Deniz:*** *Ben de bu vapura her sabah biniyorum ama hiçbir yolculuk bir öncekinin aynısı değil. Akıntı, ışık, yolcular, kıyıdaki şehir; her şey her an değişiyor. Kalıcı olan bir şey varsa o da bu değişimin hiç durmamasıdır. Yine de değişim gelişigüzel değil; gece gündüzü, mevsimler birbirini belli bir düzen içinde izliyor.*
>
> ***Sarp:*** *Şu anda bedenim bu sırada oturuyor, burada bir yer kaplıyor. Düşüncelerim ise kıyıdaki eski evimizin bahçesinde dolaşıyor; düşünen yanımın ne eni var ne boyu. Bence insan birbirinden ayrı iki şeyden oluşur: yer kaplayan ama düşünmeyen bir beden ile düşünen ama yer kaplamayan bir ruh.*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

6.1. Her yolcunun görüşünün hangi felsefi akıma uygun olduğunu ve o akımın bir temsilcisini aşağıdaki tabloya

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

yazınız.

Yolcu	Akım (3x2 Puan)	Akımın Bir Temsilcisi (3x1 Puan)
Efe		
Deniz		
Sarp		

6.2. Yolculardan birinin görüşü, öteki ikisinin görüşünden farklı bir varlık felsefesi problemine cevap vermektedir. Bu yolcuyu ve cevap verdiği problemi yazınız; seçiminizi yolcunun sözüyle gerekçelendiriniz. (5 puan)

7. Aşağıdaki diyaloğu okuyunuz.

Burkulan Bilek

Alp, basketbol antrenmanında ayak bileğini burkmuştur. Şişen bileğe ne yapılması gerektiğini konuşan üç arkadaşın sözleri şöyledir:

> ***Ilgın:*** *Bu konuda doğru bilgiye ulaşabiliriz. İnsan zihni doğuştan boş gelir; ne biliyorsak görerek, dokunarak, deneyerek öğreniriz. "Buz şişliği azaltır." sözünün doğru olup olmadığını anlamak için Alp'in bileğine bir beze sarılı buzu yirmi dakika tutup şişliğin gerçekten inip inmediğine bakarız. Söz, bilekte gördüğümüz durumla örtüşüyorsa doğrudur.*
>
> ***Kuzey:*** *Ben gözüme güvenmem; şişlik sabah büyük, akşam küçük görünüyor, ışığa göre rengi bile değişiyor. Duyular insanı yanıltır. Doğru bilgiye ulaşmak elbette mümkün ama bunu bakarak değil düşünerek yaparız; duyuların getirdiği hiçbir şeyi düşüncemizin süzgecinden geçirmeden kabul etmem. Bir yargının doğru olup olmadığını, daha önce doğruluğunu kabul ettiğimiz yargılarla çelişip çelişmediğine ve onlarla bir bütün oluşturup oluşturmadığına bakarak anlarız. "Hiçbir değişim nedensiz*

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

> *olmaz." yargısını kabul ediyorsak "Şişlik hiçbir neden olmadan kendiliğinden ortaya çıktı." yargısı onunla çelişir; "Şişliğin bir nedeni vardır, bu nedeni bulmadan doğru tedaviye karar veremeyiz." yargısı ise onunla uyum içindedir.*
>
> ***Toprak:*** *Bence ikiniz de boşuna uğraşıyorsunuz. Komşumuz buzun, kuzenim sıcak suyun iyi geldiğini söylüyor; aynı uygulama birine iyi geliyor, ötekine gelmiyor. Gözümüz de aklımız da bizi yanıltabilir ve bu görüşlerden hangisinin doğru olduğuna karar verecek bir ölçüt yok. Bu konuda kesin bir bilgiye ulaşmak mümkün değil; en doğrusu hiçbir yargıda bulunmamak.*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

7.1. Ilgın ve Kuzey'in bilgi anlayışlarına göre aşağıdaki sorulara verecekleri cevapları tabloya yazınız.

Soru	Ilgın	Kuzey
Doğru bilgi mümkün müdür? (2x1 Puan)		
Bilginin kaynağı nedir? (2x2 Puan)		
Doğruluğun ölçütü nedir? (2x2 Puan)		

7.2. Toprak'ın bilginin imkânı problemi karşısındaki tutumunu adlandırınız ve bu tutumu Toprak'ın sözüyle ilişkilendirerek gerekçelendiriniz. (4 puan)

Cevap anahtarı: çözdükten sonra okut.
Her maddenin tam puan ölçütü, kısmi ve sıfır puan durumu, olası yanıt. Kendini puanla, aynı sayfadan 40 dakikalık sayaçla yeniden çöz.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba'nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif